

VAKIF, VAKFIYE VE VAKIFLAR DERGİSİ

Dr. İbrahim ATEŞ
YOYAV Genel Başkanı

Yurdumuzda yayımlanan yüz akı niteliğindeki süreli yayınlardan biri olan Vakıflar Dergisi'nin yayın hayatının 75. yıla ermesi vesilesiyle düşüncelerimi dile getirdiğim bu yazıda, öncelikle bu dergiyi başlatan yöneticilerle yayın hayatını sürdürmesine fikrî ve fiilî katkıda bulunanlara takdir ve teşekkürlerimi arz ediyor, ebediyete intikal edenleri rahmet ve anıyorum.

Ben, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde 31.12.1972-03.02.1998 tarihleri arasında 25 yıl 2 ay 3 gün görev yaptım. Bu sürenin 20 yıl 8 ayını Kültür ve Tescil Dairesi Başkanı olarak geçirdim. Yani 21 yıla yakın bir süre Vakıflar Dergisi'nin Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğü'nde bulundum. Bu süre zarfında önemli bir kısmının çıkarılmasına çaba sarf ettiğim bu değerli derginin alanında önemli bir boşluğu doldurduğuna inanıyor ve ilelebet gelişerek devam etmesini diliyorum.

Tabii 75 yıl, süreli bir yayın için azımsanacak bir zaman değil. Ülkemiz ortalamasının üstünde bir insan ömrüne denk olan bu zaman zarfında, derginin devamını sağlayan yazarlarla yöneticilerine minnet ve şükran duygularımı dile getirirken, yayın hayatının 75. yılında bu özel sayıyı yayınlama kararını alan Vakıflar Genel Müdürü Dr. Sayın Adnan Ertem ile Kültür ve Tescil Dairesi Başkanlığı yöneticilerine tebrik ve takdirlerimi iletiyorum.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün yayınlarını ilgi ile izleyenlerin malumu olduğu üzere, değişik tarihlerde neşredilen muhtelif vakıf yayınlarının yanında Vakıflar Dergisi, Rölöve ve Restorasyon Dergisi, Türkiye'de Vakıf Abide ve Eski Eserler ve Vakıf Haftası serisi gibi süreli yayınlar da yapılmıştır. Bunların içinde en çok devam edeni Vakıflar Dergisi olmuştur. Bir süre devam edip arkası gelmeyen Rölöve ve Restorasyon Dergisi ile Türkiye'de Vakıf Abide ve Eski Eserler ve Vakıf Haftası serilerinin de devam etmesi samîmî dilek ve temennilerimizdendir.

Süreli vakıf yayınlarının en eskisi, en değerlisi ve devamlısı olan Vakıflar Dergisi'nin yılda iki defa çıkarılması memnuniyet verici bir gelişme olup, benzeri gelişmenin diğer süreli yayınlarda da gösterilmesi beklentilerimiz arasındadır.

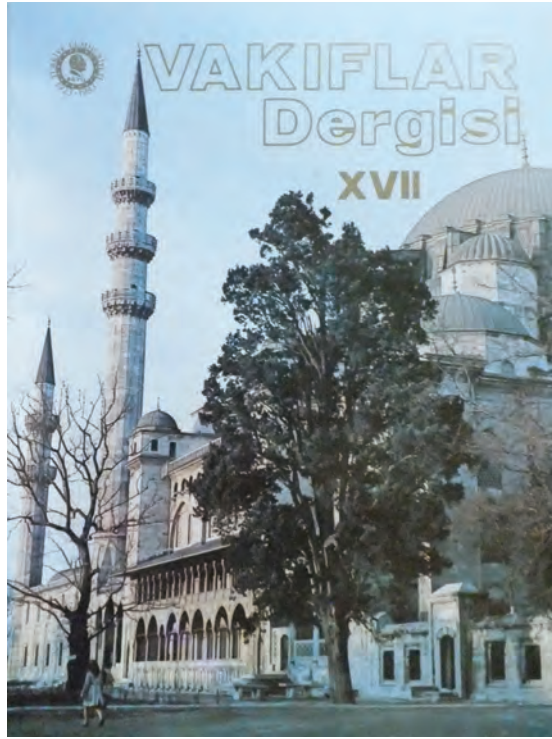
Ehlince bilindiği gibi vakıf, kişinin taşınabilir veya taşınmaz bir malını hiçbir tesir altında kalmadan, sadece kendi istek ve arzusu ile Allah rızası için yapılmasını öngördüğü hayrî, sosyal, kültürel ve benzeri hizmetlerin yerine getirilmesi için, ebedi olarak özel mülkiyetinden çıkartıp, öngördüğü hizmete tahsis etmesidir.

Süreli vakıf yayınlarının en eskisi, en değerlisi ve devamlısı olan Vakıflar Dergisi'nin yılda iki defa çıkarılması memnuniyet verici bir gelişme olup, benzeri gelişmenin diğer süreli yayınlarda da gösterilmesi beklentilerimiz arasındadır.

Bu tarifi incelendiğinde de anlaşılacağı üzere, vakfın temelinde yatan ana düşünce Allah rızası, hayır duygusu ve insan sevgisidir. Temeli böylesine yüce ve asil düşüncelerle atılmış olan Vakıflar, Allah'ın insana vermiş olduğu servetin, O'nun isteği ve rızası doğrultusunda kullarının hizmetinde kullanılmasını gaye edinmişlerdir.

Ülke ve insanlığa hizmet yolunda uzun bir tarih ve şerefli bir geçmişe sahip olan vakıf müessesesi-nin günümüzde yaşayan en köklü, en uzun ömürlü, en gelişmiş, en geniş ve en kapsamlı bir hayır ve sosyal yardım müessesesi olduğunu hepimiz biliyoruz.

Bu müessese, insanın insana hatta insanın tüm canlılara sunabileceği hizmetlerin tümünü hizmet anlayışına sindirip sığdıran, özveri ve hoşgörüyü en geniş şekli ve en uygar anlamıyla uygulamaya koyan yüce duygular manzumesidir.

Bu müessese, varlığını vatanına, düşüncesini devletine, servetini milletine, becerisini beşeriyete ve ilmini insanlığa armağan eden yüce ruhlu insanların meydana getirdiği bir fedakârlık müessesesidir.

Bu müessese, serveti hizmete dönüştürerek insanların mutlu, müreffeh, inançlı ve bilinçli olmaları, dolayısıyla dünya ve ahiret saadetine ermeleri için kurulmuş bir müessesedir.

Bu müessese, maddeyi mânâ potasında eritip, Yaradan'ın istekleri istikâmetinde yaratıkların hizmetinde yürüten düşünce ve iradenin güçlü ve görkemli bir tezahürüdür.

Temelindeki düşünce, kuruluşundaki gaye, yapısındaki yücelik, içeriğindeki incelik, devamlılığındaki ölümsüzlük ve sonucundaki bahtiyarlık bakımından satırlara ve sayfalara sığdırılmayacak kadar nitelik, nicelik ve yüceliğe sahip olan büyük bir müessesedir.

Bu müesseseyi meydana getiren atalarımız ömürleri boyunca çalışarak, alın teriyle elde ettikleri helâl mal ve servetlerinin tümünü ya da bir bölümünü başta Allah'ın rızasına ulaşmak, akabinde insanların yüzünü güldürmek, toplumda kardeşçe yaşamak, sevgi, saygı, merhamet, dostluk ve kardeşlik duygularını yaygın ve saygın kılmak için vakfetmişlerdir.

Bu vakıfların kurulması için tanzim ve kadı sicillerine tescil edilen belgeler ise, vakfiye denilen tarihî vakıf belgeleridir. Dolayısıyla Vakfiyeler, vakıf yapısının kapısı, vakıf varlığının tapusu, vakıf hukukunun dayanağı ve vakıf hizmetleri ile bilgilerinin kaynağıdır.

Geçmişî günümüze getiren belgeler arasında seçkin bir yeri olup, insanî duygu ve düşüncelerin en güzel örneklerini içeren bu belgeler, insanlara yardım, sosyal dayanışmayı teşvik, toplumun dertlerine çare aramak, insanları sevmek ve insanlığı yüceltmek gibi ulvî düşünce ve duyguların yer aldığı fevkalâde değerli vesikalardır.

Başkasını kendisinden çok düşünecek kadar hamiyetli, yardımsever ve cömert olan atalarımızın ruhlarındaki yüce insanî duyguların birer tezâhürü olarak meydana gelen bu belgeler, vakıf hukuku açısından olduğu kadar, Müslüman Türk'ün insancılığı ile dayanışma ve yardımlaşma yolunda düşünüp ortaya koyduğu tutum ve davranışlara ışık tutan nâdide belgelerdir. Hukukî, tarihî, ilmî ve edebî yönlerden büyük önem arz eden bu belgeler hat, cild ve tezhib gibi güzel sanatlar açısından da oldukça büyük önemi haizdirler. Bir taraftan yapılması öngörülen vakıf hizmetleri açısından, diğer taraftan hukukî, tarihî, coğrafi, içtimaî, iktisadî, dinî ve benzeri yönlerden ele alınıp incelenmesi gereken kültür hazineleridir.

İnsan hayatı ile ilgili olarak akla gelen her konuda vakıf kurularak, bu gayenin tahakkuku cihetine gidilmiştir. Vakıf tarihi ile belgelerini inceleyen her fert, bu gerçeği görecektir. Ben şahsen vakıf belgeler üzerinde yirmi beş yılı aşkın bir süre içinde yaptığım araştırma ve incelemelere dayanarak “Vakfın parmak basmadığı dert, düşünmediği fert ve konu almadığı hizmet yoktur” diyorum.

Peki, bu belgeleri günümüz insanlarına, özellikle genç kuşaklara nasıl tanıtacağız? Tabii tanıtmak için tanımak lazım. Çünkü tanımayan tanıtamaz. Kanaatimizce vakıfları tanımanın yolu, vakfiye ve benzeri vakıf belgeleri okuyup anlamaktan geçer. Onları tanımak isteyenler de bu yolu seçer. Dolayısıyla Vakıflar Dergisi'nde yayınlanan yazılarda vakfiyelerin içerdiği bilgiler esas alınmalı ve vakıf hizmetlerinin tanıtılmasına özen gösterilmelidir. Vakfiyelerle bağdaşmayan ve tarihî vakıf anlayışına ters düşen fikirlerin yer aldığı yazılar, bu dergide yayınlanmamalıdır.

Vakıflar Dergisi, vakfedenlerin dilekleri doğrultusunda devam etmeli; vakfiyelerin içerdiği iyilik incilerini gün ışığına çıkaracak ve tarihî vakıf anlayışı ile hizmetlerini günümüze yansıtacak şekilde dizayn edilmelidir.

Bu arada yıllarını vakıflarda geçiren vakıfçıların bilgi birikimi ile düşünceleri dikkatle değerlendirilmeli ve yararlanılacak nitelikte olanlardan istifade edilmelidir. Bu amaçla belirlenecek zamanlarda istişare toplantıları tertiplenmelidir.

Öte yandan diğer İslam ülkelerinde yapılan vakıf yayınları derlenip değerlendirilmeli ve faydalı fikirler Vakıflar Dergisi'nin okuyucuları ile paylaşılmalıdır.

Son olarak şunu arz etmek isterim ki, yapılan yayın çalışmaları takdire şâyân çalışmalar olmakla birlikte, yapılması gerekenlerin yanında azdır. Zira Vakıflar bitmez, tükenmez bir kültür hazinesidir. Bu hazineyi gün ışığına çıkarmak, eli kalem tutan her vakıfçının görevidir. Saygılarımla.

75 YILLIK BİR YAYIN HİKÂYESİ: VAKIFLAR DERGİSİ

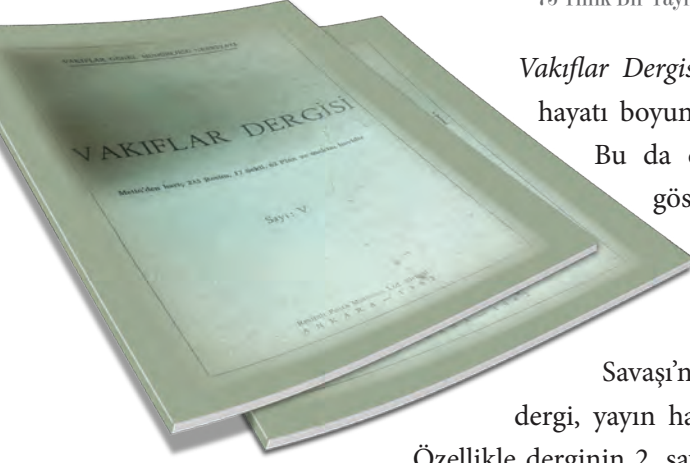
Yrd. Doç. Mehmet Doğan- Yrd. Doç. Ahmet Demir

Vakıflar Dergisi, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün yayınlamakta olduğu önemli bir dergidir. 1938 yılından bu yana yayınlanmakta olan ve akademik çevrelerce çok iyi tanınan *Vakıflar Dergisi*, başta vakıf müessesesi ile ilgili konular olmak üzere, tarih, dil-edebiyat, şehir tarihi ve şehircilik, sanat tarihi ve mimarî, restorasyon ve korumacılık alanlarında yaptığı yayınlarla büyük bir boşluğu doldurmuş, bilimsel çalışmalarda başvurulacak kaynak bir dergi olmuştur.

Vakıflar Umum Müdürü F. Kiper'in Vakıflar Dergisi'nin ilk sayısında yer alan önsözündeki "Tarihin her devrinde, Türk dünyasının her yerinde, içtimaî hayatta, kültür hayatındaki, sanat ve imar sahalarında büyük bir varlık olarak göze çarpan Vakıf müessesesi ve ortaya koymuş olduğu eserler ilmi usullerle tetkik ve izaha değer bir mevzudur. Türk medeniyetine ve âbidelerine aid etüdleri ihtiva eyleyecek ve şimdilik gayri mevkut neşredilecek olan Vakıflar Dergisi bu hizmeti ifaya çalışacaktır" ifadesi, 1938 yılında başlayan bilimsel maceranın niteliği açısından da manidardır. Bu macera günümüzde de devam etmektedir.

Yine derginin temelini atan büyük Türk tarihçisi M. Fuad Köprülü'nün Vakıflar Dergisi'ndeki ilk sayının birinci makalesinde; "...millî tarihimizin birçok meçhul cebhelerini bize gösterecek olan bu vakıf vesikaları üzerinde sağlam bir plânla çalışmaya başlayalım; ve bu birinci derecede mühim tarih kaynaklarını metodik bir şekilde neşrederek tarihin muhtelif şubelerine meşgul olan mütehasısları ayrı ayrı bakımlardan şiddetle alâkalandıracak bu zengin malzemeyi kabil olduğu kadar süratle meydana koyalım. Bu suretle yalnız millî tarihe değil, bütün dünya tarihine büyük bir hizmette bulunmuş olacağız" ifadesi, derginin yayın hayatında sahip olması gereken usûl ve esasları ortaya koyması bakımından çok mühimdir. Ayrıca bu ifadeler, yerli ve yabancı bilim insanlarına bir perspektif sunması açısından da dikkate değerdir.

Yayınlanmaya başladığı 1938 yılından bugüne kadar dergiye, kendi alanlarında öncü ve yetkin çok sayıda yerli ve yabancı bilim insanının katkıda bulunması, M. Fuad Köprülü'nün çizdiği yol haritasına uygun bir şekilde hareket edildiğinin en büyük göstergesidir. İşte bu bilim insanları arasında, başta derginin temelini atan M. Fuad Köprülü ve Ömer Lütfi Barkan gibi üstadlar olmak üzere, A. Himmet Berki, Mahmut Akok, E. Hakkı Ayverdi, Semavi Eyice, Albert Gabriel, Doğan Kuban, H. Baki Kunter, Bernard Lewis, Zeki Oral, K. Otto Dorn, Tahsin Öz, Franz Taeschner, Osman Turan, İ. Hakkı Uzuncarşılı, A. Saim Ülgen, A. Süheyl Ünver... ilk akla gelen isimlerdir. Günümüze kadar bunlardan başka ismini zikredemediğimiz çok sayıda bilim insanı da derginin akademik câmiada yetkin ve otoriter bir çizgiye ulaşmasına önemli katkılar sağlamışlardır.

Vakıflar Dergisi 1938-2013 yılları arasını kapsayan 75 yıllık yayın hayatı boyunca toplam 39 kez okuyucusunun karşısına çıkmıştır. Bu da derginin ortalama 2 yılda bir sayı olarak çıktığını göstermektedir. Yayınlanma sıklığı anlamında derginin istikrarlı bir çizgi takip edemediği rahatlıkla söylenebilir. Bu durumun muhtelif siyasî-ekonomik sebepleri olduğu tahmin edilebilir. Nitekim II. Dünya Savaşı'nın olumsuz etkileri ve siyasî istikrarsızlık nedenleriyle dergi, yayın hayatına en uzun arayı vermek durumunda kalmıştır.

Özellikle derginin 2. sayısının yayınlandığı 1942'den 1956'ya kadar geçen on dört yıl boyunca hiçbir sayısının çıkmamasında bu sebeplerin büyük rolü olabilir. Bahsedilen süreçteki sıkıntıları aşma gayretlerine dair derginin 3. sayısının önsözündeki bir açıklama dikkate değerdir. Burada Vakıflar Umum Müdürü Orhan Çapçı, "25 Eylül 1956 gününde meriyete giren 6760 sayılı Vakıflar Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri hakkındaki kanun ile merkezde Vakıflar Arşiv ve Neşriyat Müdürlüğü kurulmuş, bu Müdürlük bünyesinde ilmî faaliyetlerimizi ve neşriyatımızı tedvir edecek bir şube ihdas edilmiştir" açıklamasında bulunmaktadır. Bu ifadeye istinaden bu tarihten itibaren bir yayın şubesi ihdas edildiği, ilmî faaliyetlere ve neşriyata daha fazla önem verilmeye başlanacağı vurgulanmaktadır. 1956'dan itibaren dergi yayınında bir istikrar yakalanmaya çalışılmış, daha 1958 yılında 4. sayı çıktıktan hemen sonra yine siyasî istikrarsızlığın bir tezahürü olarak derginin yayını ancak 1962 yılında gerçekleşebilmiştir. Bundan sonraki süreçte de siyasî istikrar ortamlarına paralel olarak dergi 3 yılda bir yayınlanmıştır. Bazı dönemlerde de derginin yayınlanma sıklığının (1982 yılında 3 sayı olarak) arttığı göze çarpmaktadır. Dikkati çeken bir dönem de 1998-2004 arasıdır. 1998'de çıkan 27. sayıdan sonra dergi yayınına 6 yıllık bir ara verilmiş, 2004 yılında yeniden yayınlanmaya başlamıştır. Bu kesintinin muhtemel sebepleri arasında ülkenin farklı problemlerinin olduğu tahmin edilebilir. 2004'ten 2010'a kadar her yıl bir sayı olarak istikrarı yakalayan dergide yapılan yeni düzenleme ile 2010 yılından itibaren Haziran ve Aralık aylarında yayınlanarak yılda iki kere araştırmacıların ve okurların karşısına çıkmaya başlamıştır. Bu çerçevede hakemli dergi statüsünü de kazanan dergi için yeni bir dönemin başladığı söylenebilir.

1938 yılında yayınına başlanan ve bu yıl 75. yılını kutlayacak olan dergi, Sosyal Bilimler alanında faaliyet gösteren ASOS Index (Akademia Sosyal Bilimler İndeksi)'te taranmaya başlanmıştır.

Dergiye olan yoğun ilgi sebebiyle ilk 10 sayısı bitmiş, bunun üzerine 2006 yılında yeniden tıpkıbasımı gerçekleştirilen 30 sayı dijital ortama aktarılmış ve daha sonra yayınlanan sayıların tamamı da aynı şekilde dijitalleştirilmiştir.

Derginin yayın hayatına başladığı 1938 yılından beri 14 Vakıflar Umum/Genel Müdürü, dergiye önsöz yazarak görüş ve düşünceleriyle bilimsel gayret göstermişlerdir. Bunların isimleri ve önsözlerinin yayınlandığı yıl-sayılar şöyledir: F. Kiper (1938-I ve 1942-II), Orhan Çapçı (1956-III ve 1958-IV), Nihat Danışman (1962-V/1965-VI), Feramuz Berkol (1968-VII/1969-VIII/1971-IX-1973-X), Osman Nuri Çataklı (1975-XI), M. Fuat Ünver (vekil-1978-XII), Galip Yiğitgüden (1981-XIII/1982-XIV/XV/XVI-1983-XVII/1984-XVIII), Leyla Elbruz (1985-XIX), Şener Macun (1988-XX/1990-XXI/1991-XXII), Fadıl Ünver (1994-XXIII/1994-XXIV), Bayram Şibil (vekil-1995-XXV), Nazmi İşeri (1997-XXVI/1998-XXVII), Yusuf Beyazıt (2004-XXVIII/2005-XXIX/2007-XXX / 2008 - XXXI / 2009 - XXXII / 2010 - XXXIII), Adnan Ertem (2010 - XXXIV / 2011 - XXXV-XXXVI / 2012 - XXXVII - XXXVIII / 2013 - XXXIX).

1938-2013 yılları arasında *Vakıflar Dergisi'*nde toplam 749 bilimsel yazı yayınlanmış olup bu yazıların büyük kısmı özgün araştırmalardan oluşmaktadır. Geriye kalan küçük bir kısmı ise bibliyografya, çeviri ve tanıtım yazıları olarak görülmektedir. Dergide en çok yazısı yayınlanan araştırmacılar, A. Süheyl Ünver (17), Sadi Bayram (15), A. Saim Ülgen (14), M. Fuad Köprülü (13), İbrahim Ateş, Osman Keskioglu ile Nazif Öztürk (12'şer) ve H. Baki Kunter (11)'dir. İsimlerini zikrettiğimiz bu 8 araştırmacı dergideki toplam yazıların yaklaşık olarak %14'üne (106/749) imza atmışlardır. E. Hakkı Ayverdi (9), A. Himmet Berki (8), Yılmaz Önge (8), Müjgan Cunbur (7), Mehmet Çayırdağ (7), Mehmet Önder (6), Şakir Berki (6), İsmet Binark (6), Bahaeddin Yediyıldız (6) ve Nusret Çam (6) gibi araştırmacılar da yazılarıyla büyük katkı sağlamışlardır. İsimlerini zikredemediğimiz birçok araştırmacı da yazılarıyla dergiye desteklerini esirgememişlerdir.

Dergideki yazıların 719'u Türkçe olup, 30 yazı ise İngilizce, Fransızca ve Almanca olarak yayınlanmıştır. Bunların bir kısmı Türkçe makalenin yabancı dile çevrilmiş halidir. Özgün anlamda birkaç yabancı dildeki yazı ise, 1938, 1942 ve 1956 yıllarına ait ilk üç sayıda yayınlanmış olup Bernard Lewis, Walter Ruben, Franz Taeschner, K. Otto Dorn ve Albert Gabriel tarafından kaleme alınmıştır. İsimlerini saydığımız bu Batılı araştırmacıların yayınlarının bir kısmı da bibliyografik içeriğe sahiptir. Yerli araştırmacılarımız, bazı yazıların yabancı dile çevirilerini saymazsak, orijinal bir telif kaleme almamışlardır.

Vakıflar Dergisi, yayın hayatına başladığı 1938 yılından günümüze kadar toplam 39 kez okuyucusunun karşısına çıkmıştır. 39 sayının çoğunda birbirinden farklı rakamlarda yazılar bulunmaktadır. Bu anlamda derginin sayısal bir standarda ulaşamadığı görülür. 75 yıl boyunca toplam 749 yazıyı okuyucusuna ulaştıran dergide yer alan yazıların yoğunlaştığı sayılar; 1942 yılındaki ikinci sayıda 38, 1971 yılındaki dokuzuncu sayıda 37, 1988'deki yirminci sayıda 35, 1969'daki sekizinci sayıda 33 ve 1973 yılındaki onuncu sayıda 31'dir. Dergide 20 ve üzerindeki sayıda yazının yayınladığı yıllar ve sayılar; 1956-3, 1958-4, 1962-5 ve 1997-26. sayılarda 26, 1985-18'de 24, 1981-13 ve 2005-29. sayılarda 23'er, 1991-22'de 22 ve 1975-11 ile 2007-30. sayılarda ise 21'er adettir. En az sayıda yazının yayımlandığı yıl ve sayılar ise 8'er yazı ile 1982-14, 1982-15, 1983-17 olmuştur. 2008-31'de ise 9 yazı bulunmaktadır.

Vakıflar Dergisi'nin Yayınlandığı Yıllar, Sayılar ve Konuları

Yıllar	Vakıf Müessesesi	Sanat ve Mimarlık Tarihi	Restorasyon ve Korumacılık	Genel Tarih	Dil ve Edebiyat	Şehir Tarihi ve Şehircilik Tarihi	Yabancı Dildeki Yazılar	Genel Toplam
1938-1	7	6	1	1	1	-	5	21
1942-2	13	14	-	3	-	1	7	38
1956-3	6	10	1	5	-	-	4	26
1958-4	6	7	-	4	6	3	-	26
1962-5	6	15	1	1	1	2	-	26
1965-6	6	7	-	1	-	-	1	15
1968-7	7	7	2	2	-	1	1	20
1969-8	8	15	1	4	-	-	5	33
1971-9	5	18	2	3	1	1	7	37
1973-10	12	15	1	2	1	-	-	31
1975-11	6	9	2	3	1	-	-	21
1978-12	7	8	-	4	-	-	-	19
1981-13	4	12	-	7	-	-	-	23
1982-14	4	3	-	1	-	-	-	8
1982-15	4	2	-	2	-	-	-	8
1982-16	3	7	-	2	-	-	-	12
1983-17	2	5	-	1	-	-	-	8
1984-18	1	4	1	4	-	-	-	10
1985-19	3	18	1	2	-	-	-	24
1988-20	11	19	1	1	-	3	-	35
1990-21	2	15	1	1	-	-	-	19
1991-22	6	14	-	2	-	-	-	22
1994-23	6	9	1	2	-	1	-	19
1994-24	1	10	-	3	-	1	-	15
1995-25	3	11	-	2	-	2	-	18
1997-26	7	13	1	3	-	2	-	26
1998-27	3	8	1	3	-	2	-	17
2004-28	3	10	1	2	-	-	-	16
2005-29	6	13	-	4	-	-	-	23
2007-30	9	8	-	2	-	2	-	21
2008-31	2	2	-	1	-	4	-	9
2009-32	2	7	2	3	-	-	-	14
2010-33	4	3	-	8	-	-	-	15
2010-34	3	7	-	5	-	-	-	15
2011-35	7	3	1	5	-	-	-	16
2011-36	5	5	-	-	-	-	-	10
2012-37	5	4	-	2	-	-	-	11
2012-38	2	4	-	5	-	-	-	11
2013-39	3	2	2	3	-	1	-	11
	200	349	24	109	11	26	30	749

İlk sayısından itibaren Vakıflar Dergisi'nin içeriğine bakacak olursak:

1. sayı 1938 yılında yayınlanmıştır. Burada 16 Türkçe makale, 1'er adet Türkçe ve Fransızca bibliyografya, 3 adet de Fransızca makale yer almaktadır. Bu sayıda 7 makale Osmanlı dönemi vakıfları, 1'i Orta Asya arazi sistemiyle ilgili, 1'i Azerbaycan vakıfları, 1'i Büyük Selçuklu, 2'si Anadolu Selçukluları, 4'ü de Vakıf müessesesi çerçevesindeki yazılardır. Derginin ilk yazısında yer alan M.

Fuad Köprülü'nün "Vakıf Müessesesi ve Vakıf Vesikalarının Tarihî Ehemmiyeti" konulu yazısı çok mühimdir. Köprülü bu yazıda vakıf müessesesi hakkında İslam dünyasında ve batıdaki araştırmalar arasında bir mukâyese yapmaktadır. Batıdaki çalışmaların daha sistematik olduğunu, İslam dünyasında da bu usûlün uygulanabilmesinin yolunun orijinal kaynakları diplomatika disipliniyle değerlendirmekten geçtiğini belirtmektedir. Albert Gabriel'in "Tarihî Türk Âbidelerinin Tamiri ve İhyâsı" konulu yazısı restorasyon ve korumacılık anlamında dikkate değer bir çalışmadır. Gabriel bu yazıda hâssaten Anadolu Selçukluları dönemini kapsayan yaklaşık üç asırlık sürecin mirası olan tarihî eserlerin, o dönemin özelliklerine sadık kalınarak tamir ve tadil edilmesi gerektiği üzerinde duruyor. Bu konuda özellikle de mimarlara büyük sorumluluklar yüküyor.

2. sayı 1942 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 25 makale bulunmaktadır. Ayrıca 9 bibliyografik çalışma, 3 Fransızca ve 1 de Almanca makale yer almaktadır. Bu sayıdaki makalelerin 14'ü Osmanlı vakıflarıyla, 1'i Karamanoğlu vakıflarıyla, 1'i Budist vakıflarıyla, 7'si vakıf müessesesinin farklı hususiyetleriyle, 1'i Anadolu Selçukluları vakıflarıyla, 1'i de zaviye vakıflarıyla ilgilidir. Bu sayıda 9 adet bibliyografik, 3 Fransızca ve 1 de Almanca çalışma bulunmaktadır. Ö. Lütfi Barkan'ın 110 sayfalık "Osmanlı İmparatorluğunda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler" adlı makalesi zikre şayandır.

3. sayı 1956 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 16 makale, 6 bibliyografik çalışma, 1'er Fransızca ve İngilizce ile 2 Almanca makale yer almaktadır. Bu makalelerin 1'i Aydınoğulları vakıflarıyla, 2'si Anadolu Selçukluları vakıflarıyla, 1'i İtalya'daki eski eserlerle, 2'si Balkan ülkelerindeki vakıflarıyla, geri kalan 9 makale de Osmanlı dönemi vakıflarıyla ilgili olup sadece 1'i de doğrudan vakıfla ilgili olmayan bir yazıdır.

4. sayı 1958 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 21 müstakil makale, 5 de bibliyografik çalışma yer almaktadır. Burada yer alan toplam 26 makalenin 18'i Fatih ve devrine ait muhtelif konularla ilgilidir. Ayrıca yine bu sayıda dikkat çeken husus, Fatih devri paşaları ve diğer devlet adamlarının vakıflarına yer ayrılmış olmasıdır.

5. sayı 1962 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 25 müstakil makale, 1 de bibliyografik çalışma yer almaktadır. Bu makalelerin önemli bir bölümü vakıfların muhtelif konularıyla

ilgili olup çoğunlukla Osmanlı dönemini ihtiva etmektedir. Bu sayıda da vakıfları mimarî ve sanat tarihi bağlamında ele alan önemli miktarda makale bulunmaktadır. Ayrıca buradaki bütün makaleler vakıfların farklı yönlerini ele almaları bakımından önemlidir.

6. sayı 1965 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda, 15 müstakil makale yer almaktadır. Bu çalışmalardan 1'i Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün işleyişi üzerinedir. Diğer makalelerin önemli kısmı vakıfların muhtelif yönleri üzerinde yoğunlaşmaktadır. Sadece 1 makale ise farklı bir konuyu ele almaktadır.

7. sayı 1968 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda, 20 müstakil makale yer almaktadır. 19 makale Türkçe, 1 makale ise Almancadır. Bunların 1'i büyük Türk Tarihçisi Fuad Köprülü'nün vefatı münasebetiyle kaleme alınan makale olup, diğerleri vakıfların muhtelif yönlerini ele almaktadır. Bu sayıda dikkat çeken Doğan Kuban'a ait makale, şehir tarihi bağlamındadır. Yazar, vakıfların bir şehrin gelişmesindeki rolü ve önemi üzerinde durmaktadır. Bu sayıdaki makalelerin 5'i de Osmanlı öncesindeki vakıfları ele almakta, 4 makale ise vakıfların muhtelif yönlerini incelemektedir. Geri kalan 8 makale ise Osmanlı dönemine ait vakıfların farklı durumlarıyla ilgilidir.

8. sayı 1969 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda, 29 müstakil Türkçe makale bulunup, bunların 1 tanesinin Almancası, 6 tanesinin de İngilizcesi yer almaktadır. Birisi bibliyografya, 3'ü vakıfların muhtelif yönleriyle ilgilidir. 12 makale Osmanlı öncesi dönemle ilgili olup daha çok mimarî özellikler makalelerin konusunu oluşturmaktadır.

9. sayı 1971 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 31 makale olup bunlardan sadece 1'i bibliyografya, diğerleri müstakil makalelerdir. Makalelerin hepsi Türkçe olup 6'sının İngilizcesi, 1'inin de Almancası vardır. Bu makalelerden sadece 1'i vakıf konusu dışında olup diğerleri vakfın farklı cihetlerini inceleyen makalelerdir. Vakıf müessesesiyle ilgili makale sayısı 3'tür. Osmanlı öncesi döneme ait makale sayısı 21'dir. 3 makale Osmanlı öncesine aittir. Bu sayıda dikkat çeken husus, bu sayıdan daha önce hiç görülmeyen para vakıflarıyla ilgili 2 makalenin yer almasıdır.

10. sayı 1973 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda toplam 30 müstakil makale olup hepsi de Türkçe'dir. Bu çalışmaların 1'i bibliyografiktir. Vakıf müessesesinin muhtelif yönleriyle ilgili makale sayısı ise 7'dir. Osmanlı öncesi döneme ait toplam 8 makale vardır. Osmanlı döneminin farklı devirlerine ait makale sayısı ise 15'tir. Bu sayıdaki makalelerin hepsinin konusu vakıftır. Vakıf harici herhangi bir makale yoktur.

11. sayı 1975 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda toplam 21 müstakil makale bulunup bunların sadece 1'i bibliyografik içeriklidir. Makalelerin 1'i hariç diğerleri vakıf müessesesi çerçevesinde kaleme alınmış olup bahsedilen tek makale ünlü Türk âlimi Abdülkadir İnan'ın biyografisine ayrılmıştır. Bu sayıdaki makalelerin 5'i vakıf müessesesinin farklı yönleri üzerinedir. Hem Osmanlı öncesi döneme hem de Osmanlı dönemine ait makalelerin sayısı 6'dır.

12. sayı 1978 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda toplam 19 müstakil makale bulunmaktadır. Bu makalelerden sadece 1'i vakıf konusu dışındadır. 18 makale içerisinde diğerlerinden farklı olan 2

makale dikkat çekmektedir. Birisi A. Yaşar Ocak'a, diğeri Atilla Çetin'e aittir. Osmanlı öncesi döneme ait makale sayısı 9, Osmanlı dönemine ait olanlar 5'tir.

13. sayı 1981 yılında Atatürk'ün Doğumunun 100. yılı münasebetiyle yayınlanmıştır. Bu sayıda toplam 22 müstakil makale bulunmaktadır. Bunlardan 1'i bibliyografik içeriklidir. Bu sayıdaki makalelerin tamamı vakıf konuludur. Osmanlı öncesi döneme ait makale sayısı 4, Osmanlı dönemine ait olanlar ise 17'dir. Osmanlı dönemiyle ilgili makalelerin birisi biyografik olması, diğeri ise silsilenâme vermesinden dolayı öbürlerinden farklıdır.

14. sayı 1982 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 8 müstakil makale yer almaktadır. Bu sayıdaki makaleler daha ziyade vakıf müessesesinin muhtelif yönleri üzerine yoğunlaşmıştır. Dikkat çeken bir makale Vakıflar Genel Müdürlüğü ile turizm arasındaki ilişkiye yer vermiştir. 4 makale ise daha çok vakıf müessesesinin sosyal ve ekonomik boyutları üzerinde durmaktadır.

15. sayı 1982 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 8 müstakil makale yer almaktadır. Bu makalelerin 3'ü vakıf müessesesini sosyal ve kültürel yönlerinden değerlendirmektedir. Makalelerin 1'i evkaf nezaretinin kurumsal gelişimini ele almaktadır. 1'i Selçuklu dönemi, 3'ü de Osmanlı dönemiyle ilgili çalışmalarlardır. Bu sayıdaki 1 makale de Federal Almanyadaki müzelerde bulunan Türk eserleri konu edinmesi açısından ilgi çekicidir.

16. sayı 1982 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 13 müstakil makale yer almaktadır. Bu makalelerin tamamı vakıfların farklı yönlerini incelemektedir. Bunların içerisinde 1 makale önceki sayının devamı mahiyetinde kurumsal tarihle ilgilidir. Yine bu makalelerin 1'i Selçuklu dönemi, 10'u Osmanlı dönemi vakıflarının farklı yönlerini irdelemektedir. Bu sayıdaki makalelerin 1'i de Kıbrıs vakıflarıyla ilgilidir.

17. sayı 1983 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 8 müstakil makale yer almaktadır. Bu makalelerden 1'i evkaf nezaretinin kurumsal tarihini veren serinin devamı olan makedir. Vakıf müessesesinin farklı yönleriyle ilgili makale sayısı 2'dir. Bu makalelerden 1'i Bahaeddin Yediıldız'a ait olan "Vakıf İstılahları Lügatçesi"dir. Bir makale Bulgaristan'daki Türk eserlerini konu edinmektedir. Yine Selçuklu dönemiyle ilgili 1, Osmanlı dönemiyle ilgili 3 makale yer almaktadır.

18. sayı 1983 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 10 müstakil makale yer almaktadır. Bu makalelerden 1'i yine evkaf nezaretinin kurumsal tarihini veren serinin devamı olan makedir. 1 makale "Rönesans ve Klâsik Osmanlı Dönemi Dini Yapılarında Kubbenin Amaç ve Uygulanış Açısından Karşılaştırılması" adı ile yayınlanmış bir sanat tarihi çalışmasıdır. Bu sayıda dikkati çeken bir çalışma da Yağmur Tunalı'ya ait Vakıflar Dergisi Fihristi'dir. Bu sayıdaki 9 makale Osmanlı dönemiyle ilgilidir. Bu makalelerden 6'sı mimari ve sanat tarihi konulu çalışmalardır.

19. sayı 1985 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 23 adet müstakil makale vardır. Bu makalelerden 1'i yine bir önceki sayıda olduğu gibi evkaf nezaretinin kurumsal tarihini veren serinin devamı olan makedir. Vakıf ve önemi üzerine ait başta 2 adet çalışma mevcuttur. Ayrıca Selçukluların idari birimleri üzerine yapılmış bir çalışma da bu sayıda dikkati çekmektedir. Mimari ve sanat tarihi açısından eserleri değerlendirmeye tabi tutan 15 çalışma mevcuttur. Tasavvuf tarihini yakından

ilgilendiren “İlk Devir Türk Sufi Merkezlerinin Mahiyetleri ve Mimarilerinin Menşei Hakkında” adlı makale dikkate değerdir. 5 adet çalışma Selçuklular ve Beylikler dönemini kapsamaktadır. Makalelerin 16’sı ise Osmanlı dönemine aittir.

20. sayı 1988 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda toplam 35 müstakil makale vardır. Yayımlanan çalışmalardaki farklılaşma da bu sayıyla birlikte göze çarpmaktadır. Şöyle ki; arşiv çalışmalarına ait 2 makale, halıcılık, bilgisayarla vakıf çalışmaları ve kütüphanelerle ilgili olarak 1’er makale, vakfın kuruluşu, işleyişi ve amacıyla ilgili 3 makale, Bulgaristan’daki Türk mimari eserleri ve vakıfları hakkında 4 makale mevcuttur. Diğer makaleler ise vakıf müessesesinin farklı yönlerini ele almaktadır. Özellikle Bulgaristan’daki Türk kültürel varlıklarıyla ilgili yazıların yayınlanması dikkati çeken bir husustur. Dönemin siyasi havasını yansıtması açısından da enteresan bir durumdur.

21. sayı 1990 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 19 müstakil makale vardır. Osmanlı dönemi vakıf müessesesiyle ilgili 11, Selçuklu dönemiyle ilgili 1, sanat tarihi ve mimari ile ilgili 4, ayrıca Türk sanat tarihi araştırmalarında “Köprülü Metodu”, Fıkhi meselelerin ve mezheplerin Türk cami mimarisine tesiri, Ankara kent tarihi dokusu koruma ve geliştirme planlama çalışmaları ile ilgili 1’er çalışma mevcuttur.

22. sayı 1991 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 22 müstakil makale vardır. Vakıf müessesesi ile ilgili 6, sanat tarihi ve mimari ile alakalı 4, İbrahim Müteferrika ve Tahrir defterlerinin Osmanlı tarihi araştırmalarında kullanılması ile ilgili olarak 1’er makale mevcuttur.

23. sayı 1994 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 19 makale vardır. Makalelerin çoğunluğu Osmanlı dönemiyle ilgilidir. Vakıf müessesesiyle ilgili makale sayısı 16’dır. 2’si bibliyografik çalışma, 1’i de Vakıf müessesesi dışında bir konuya aittir. Bu çalışma Tahrir defterlerine dayalı olarak Vezirköprü Malikane Divani sistemi ile ilgilidir. Bir önceki sayıda yayınlanmaya başlamış olan Sivas şehrine ait vakıf eserlerle ilgili çalışmaya burada devam edilmiştir. Sanat tarihi ve mimari ile ilgili 2 makale mevcuttur.

24. sayı 1994 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 15 makale vardır. 11 makale Osmanlı dönemine ait çeşitli vakıf müesseseleriyle ilgilidir. 2 makale Balkanlarla ilgili, 1’i Osmanlı öncesiyle ilgilidir. Bu sayıda dikkati çeken bir yazı da İrlanda’da bir kütüphanede bulunan “1598 Tarihli Zübdetü’t-Tevarih” adlı eserin tanıtımıyla ilgilidir. Bazı Balkan şehirlerine ait çalışmalar burada okuyucuyla buluşturulmuştur. İslam’ın sanata ve mimariye bakışı ile ilgili teknik bir konu bu sayıda ele alınmıştır.

25. sayı 1995 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 18 makale vardır. Osmanlı dönemine ait makale sayısı 12’dir. Selçuklu dönemine ait makalelerin sayısı 3 olup diğer 3 makale ise muhtelif konulara dairdir. Vakıf müessesesiyle ilgili olan bu sayının ağırlığını değişik bölgelere ait han, cami, külliye, türbe, medreselere ait çalışmalar oluşturmaktadır. Yine Bulgaristan’da bulunan vakıflarla ilgili bir çalışma dikkati çekmektedir.

26. sayı 1997 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 26 makale vardır. Bu çalışmaların 6’sı Selçuklu ve Beylikler dönemi, 13’ü Osmanlı dönemine ait çeşitli vakıf ve sosyo-ekonomik hayata dairdir. Diğer çalışmalar 1’er adet olmak üzere; Ahlat taşı, Çanakkale seramikleri, İnternette vakıflar, Vakıf kuruluşu,

günümüz vakıflarının bir örneği olarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma vakfı ve Restorasyon ve Konservasyon işlemleri hakkındadır.

27. sayı 1998 yılında yayınlanmıştır. 17 makaleden oluşan bu sayıda; Selçuklu dönemine ait 5, Osmanlı dönemine ait 8 çalışma mevcuttur. Bunların büyük kısmı vakıf müessesesine ait olup 2'si sanat tarihi ve 2'si de diğer konularla ilgilidir.

28. sayı 2004 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 16 makale vardır. Osmanlı dönemine ait 10, Selçuklu dönemine ait 2 çalışma mevcuttur. Bunların büyük kısmı vakıf müessesesi ile ilgilidir. Ayrıca 1'er adet kitap değerlendirmesi, Ankara Etnoğrafya Müzesi'nde bulunan bir Silsile-name ve eski eserlerin korunmasına yönelik bir değerlendirme bu sayıda dikkati çeken yazılardır.

29. sayı 2005 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 22 makale mevcuttur. İslam kültüründe vakfın önemi üzerine 2, Selçuklu dönemine ait 1, Osmanlı dönemine ait 13 ve muhtelif konularla ilgili 6 çalışma bu sayıda yer almaktadır.

30. sayı 2007 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 21 makale vardır ve konu çeşitliliği göze çarpmaktadır. Yurdumuzun farklı bölge ve yerlerine ait yapı tanıtımlarından, vakıflar kurumunun işleyişine kadar çok çeşitli konular bu sayıda yer almıştır.

31. sayı 2008 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıdaki makale sayısı öncekilere göre hayli azalmış ve sadece 9 adetle sınırlı kalmıştır. Karahanlılar dönemine ait bir hastane ve ona ait vakfiyesi ilk etapta dikkati çeken bir çalışmadır. Osmanlı dönemine ait vakıflarla ilgili yurdumuzun çeşitli bölgelerinden örnekler yine bu sayıda yapılan çalışmalar olarak görölmektedir.

32. sayı 2009 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıdan itibaren yeni bir anlayış ortaya çıkmış ve bu çerçevede taşınır-taşınmaz kültür varlıklarının tanıtım, onarım ve kullanımına ilişkin akademik araştırma ve incelemeler artış göstermiştir. Bu sayıda hakem incelemesinden geçen yazılar, "İnceleme-Araştırma" kısmında, proje, tanıtım, kitap tanıtımı vb. yazılar ise "Diğer Yazılar" bölümünde yayınlanmaya başlamıştır.

33. sayı 2010 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 5 hakemli yazı yayınlanmış olup bunların 4'ü Osmanlı, 1'i Beylikler dönemine aittir. Deđerlendirme ve Tanıtım Yazıları kısmında ise 10 kitap ve bilimsel toplantı tanıtım yazısı yer almaktadır. Mehmet Fatsa'nın "Şebinkarahisar'da Mengüçöklü Devri Vakıfları", Fahri Çoşkun'un "Karaman Eyaleti Vakıf Tahrir Defteri Üzerine Bir Deđerlendirme" adlı makaleleri dikkati çeker.

34. sayı 2010 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 8 hakemli yazı yayınlanmış olup bunların tamamı Osmanlı dönemine ait çalışmalardır. Yazıların bir kısmı doğrudan vakıf müessesesiyle, bir kısmı da muhtelif konularla ilgilidir. "Osmanlı'da Deđernekçilik Mesleđi" konulu makale farklı bir içeriğe sahiptir. Deđerlendirme ve Tanıtım Yazıları bölümünde de 8 tanıtım yazısı mevcuttur.

35. sayı 2011 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 16 yazı vardır ve çeşitlilik dikkati çeker. Osmanlı arazi vakıfları ile ilgili sorunlar, zaviye, para ve kitap vakıfları ile ilgili Anadolu ve Balkanlar'da

Osmanlı dönemi ve öncesine ait dinî, mimarî, sosyal ve kültürel konuları ele alan çalışmalar değerlendirilmektedir. Ayrıca bu sayıda çeşitli kitap, müze ve sempozyum tanıtımları yapılmaktadır.

36. sayı 2011 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 9 makale vardır. 1 de tanıtım yazısı mevcuttur. Yazıların tamamı Osmanlı dönemine aittir. Yurdumuzun farklı bölge ve yerlerine ait yapı tanıtımlarından, vakıflar kurumunun işleyişine, halı tasvir ve motiflerinden Yemen'e kadar uzanan geniş yelpazede yazı zenginliğimiz söz konusudur.

37. sayı 2012 yılında yayınlanmıştır. Bu sayıda 11 makale vardır. 9 makale Osmanlı dönemine aittir. 2'si günümüz vakıfları ve sanat tarihiyle ilgilidir. Makale içeriklerine bakıldığında, vakıfların temel konularının arşiv belgelerine dayalı olarak sadece Türkiye ile sınırlandırılmadığı, Orta Doğu ve Orta Asya'ya kadar uzanan geniş bir yelpazede ele alındığı görülmektedir.

38. sayı 2012 yılında (Aralık) yayınlanmıştır. Bu sayıda 8 makale, 3 de tanıtım yazısı mevcuttur. Makalelerin 5'i Osmanlı dönemi, 2'si Selçuklu dönemi, 1'i İslam Ortaçağı'na aittir. Derginin konseptine uygun olarak tarih, sanat tarihi ve vakıflar ekseninde hazırlanmış seçili yazılardan bazısı ortak çalışma ürünüdür.

39. sayı 2013 yılında (Haziran) yayınlanmıştır. Bu sayıda 10 makale vardır. Makalelerin 7'si Osmanlı dönemine, 2'si Selçuklu dönemine ait ve birisi de günümüz vakıflarıyla ilgilidir. Ayrıca Kitâbiyât kısmında 4 yazara ait tanıtım yazısı mevcuttur.,,

Sonuç

1938 yılında ilk sayısıyla yayın hayatına başladığında “Tarihin her devrinde, Türk dünyasının her yerinde, içtimai hayatta, kültür hayatında, sanat ve imar sahalarında büyük bir varlık olarak göze çarpan Vakıf müessesesi ve ortaya koymuş olduğu eserler ilmi usullerle tetkik ve izaha değer mevzudur. Türk medeniyetine ve abidelerine ait etütleri ihtiva eleyecek ve şimdilik gayri mevkut neşredilecek olan Vakıflar Dergisi bu hizmeti ifaya çalışacaktır” önsözünü başlatan yayın hayatı bugün 39. sayısına ulaşmış vaziyettedir. 1938 yılından günümüze kadar *Vakıf Müessesesi*'ni kültür, sanat, edebiyat, estetik, mimari, ekonomik ve sosyal bağlamda inceleyerek büyük bir boşluğu doldurmuştur. Bu yönüyle de 75 yıllık yayın hayatıyla kültür hayatımızda ayrıcalıklı bir yer edinmiştir.

İnişli çıkışlı bir yayın grafiği çizen derginin, bazı dönemlerde yayınlanamamasının muhtelif siyasi, ekonomik ve sosyal sebepleri vardır. Bütün bunlara rağmen ilim ve kültür hayatında çok önemli bir yeri olduğu muhakkaktır. Dergi, 2010 yılına kadar istikrarsız bir yayın seyri izlese de, bu yıldan itibaren yılda 2 sayı yayınlanarak standart bir çizgiye ulaşmıştır. Yayıncılıkta önemli bir seviyeye gelen derginin bu istikrarı yakalamasında Vakıflar Genel Müdürlüğü başta olmak üzere, yayın kurulu, hakem kurulu ve akademik-idari görevlilerin gayretleri ve fedakarlıkları çok mühim bir rol oynamıştır. Gelecekte de aynı doğrultuda yayıncılık çizgisinden ayrılmadan yayın hayatına devam etmesi en büyük temennimizdir.